

ZAKŁAD SŁUŻBY KRYMINALNEJ

118

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Agnieszka Mańko-Czajka

POSTĘPOWANIE PRZYSPIESZONE
W SPRAWACH O WYKROCZENIA

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI

Legionowo 2014

Stan prawny na 12 maja 2014 r.

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
Nakład 70 egz.

Spis treści

Wstęp	5
1. Przesłanki podmiotowe postępowania przyspieszonego	7
2. Przesłanki przedmiotowe postępowania przyspieszonego	10
3. Zatrzymanie i doprowadzenie sprawcy wykroczenia do sądu w postępowaniu przyspieszonym	14
4. Przypadki odstąpienia od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy wykroczenia do sądu w postępowaniu przyspieszonym	18
5. Wniosek o ukaranie oraz organy uprawnione do jego wniesienia	20
6. Odrębności charakterystyczne dla przebiegu postępowania przyspieszonego w sprawach o wykroczenia	22
7. Rozprawa na odległość w postępowaniu przyspieszonym	23

Do podstawowych zadań Policji zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji należy wykrywanie wykroczeń oraz ściganie ich sprawców. W celu realizacji ustawowych zadań Policja może stosować postępowanie przyspieszone uregulowane w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. Postępowanie to ma celu szybkie ukaranie sprawcy wykroczenia, ale także wdrożenie go do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono przesłanki postępowania przyspieszonego, organy uprawnione do jego prowadzenia oraz odrębności charakterystyczne dla przebiegu tego postępowania. Autorka wyraża nadzieję, że opracowany materiał przyczyni się do pogłębienia znajomości tego trybu postępowania i wpłynie na efektywność działania organów Policji.

1. Przesłanki podmiotowe postępowania przyspieszonego

Przesłanki postępowania przyspieszonego to okoliczności, od których wystąpienia zależy dopuszczalność wszczęcia i prowadzenia postępowania przyspieszonego w sprawach o wykroczenia. Przesłanki te dzielą się na podmiotowe i przedmiotowe.

Przesłanki podmiotowe są to okoliczności, które odnoszą się do osoby sprawcy wykroczenia. Okoliczności te wymienione są w art. 90 § 1, 2 k.p.w. i art. 91 § 1 k.p.w., a przesłanki muszą wystąpić łącznie. Zgodnie z treścią ww. artykułów postępowanie przyspieszone stosuje się:

- wobec osoby **niemającej stałego miejsca zamieszkania** lub **miejsca stałego pobytu** lub osoby przebywającej **jedynie czasowo** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione;
- gdy sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłocznie doprowadzono go do sądu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.) **pobytem stałym** jest zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego przebywania. Art. 5 ust. 2 tej ustawy stanowi, że w tym samym czasie można mieć tylko jedno miejsce stałego pobytu. Z art. 9b ust. 1 tejże ustawy wynika, że **miejscem stałego pobytu** jest dom czy lokal pod określonym **adresem**. Adres powinien zawierać nazwę miejscowości, numer domu i lokalu, nazwę gminy, nazwę województwa, kod pocztowy oraz nazwę ulicy, jeżeli w miejscowości występuje podział na ulice.

Osoba powinna rzeczywiście zamieszkiwać w miejscu stałego pobytu i mieć wolę założenia w tym miejscu głównego ośrodka swoich osobistych i majątkowych interesów, które dają się określić na podstawie obiektywnych, możliwych do stwierdzenia okoliczności (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 23 lutego 2012 r. sygn. akt II SA/Op 769/11 – Lex nr 1138732; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 6 marca 2012 r. sygn. akt II SA/Po 1095/11 – Lex nr 1121477; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 10 lutego 2012 r., sygn. akt III SA/Łd 15/12 – Lex nr 1116600).

W art. 5 ust. 1 ww. ustawy na osobę posiadającą obywatelstwo polskie i przebywającą stale na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nałożono obowiązek zameldowania się w miejscu pobytu stałego. Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych osoba (obywatel polski lub cudzoziemiec – przyp. aut.) przebywająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązana zameldować się w miejscu pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad 3 miesiące najpóźniej w 30 dniu, licząc od dnia przybycia do tego miejsca. Art. 8 ust. 1 ww. ustawy stanowi, że osoba zameldowana na pobyt czasowy i przebywająca w tej samej miejscowości nieprzerwanie dłużej niż 3 miesiące jest obowiązana zameldować się na pobyt stały, chyba że zachodzą okoliczności wskazujące na to, iż pobyt ten nie utracił charakteru pobytu czasowego (np. pobyt związany z kształceniem się, wykonywaniem pracy poza miejscem pobytu stałego).

Zameldowanie na podstawie art. 10 ust. 2b ww. ustawy służy wyłącznie celom ewidencyjnym, porządkowym, nie nadaje tytułu prawnego do danego lokalu, a oznacza tylko potwierdzenie fizycznego faktu pobytu w nim.

Wynika z tego, że brak zameldowania w miejscu pobytu stałego nie jest równoznaczny z tym, że osoba nie ma miejsca stałego pobytu lub stałego miejsca zamieszkania i nie jest zawsze ujemną przesłanką postępowania przyspieszonego. Może się tak zdarzyć w przypadku, gdy osoba wymeldowała się z poprzedniego stałego miejsca pobytu, a w obecnym jeszcze nie zdążyła się zameldować.

Od 1 stycznia 2013 r. art. 62 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm) zniósł sankcję za niedopełnienie obowiązku meldunkowego określoną w art. 147 k.w. – artykuł ten został uchylony.

Natomiast art. 74 ust. 1 ww. ustawy od dnia 1 stycznia 2016 r. znosi obowiązek meldunkowy, czyli „dyspozycję” art. 147 k.w., a ustęp 2 tegoż artykułu stanowi, że jeśli w przepisach prawa jest mowa o zameldowaniu na pobyt stały lub na pobyt czasowy, od dnia 1 stycznia 2016 r. należy przez to rozumieć miejsce zamieszkania, o którym mowa w art. 25 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121).

Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest **miejsceowość**, w której ta osoba przebywa z zamiarem stałego pobytu (art. 25 k.c.).

Zazwyczaj miejsce zamieszkania w rozumieniu art. 25 Kodeksu cywilnego będzie tożsame z miejscem stałego pobytu w rozumieniu ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, zwłaszcza gdy chodzi o osobę, która sama obiera miejsce zamieszkania.

Inaczej jednak może się przedstawiać sytuacja dzieci (osób do 18. roku życia, a więc tych, które od ukończenia 17. roku życia są zdolne do ponoszenia odpowiedzialności za wykroczenia) pozostających pod władzą rodzicielską (art. 26 k.c.) lub osoby pozostającej pod opieką (art. 27 k.c.). W tych wypadkach miejscem zamieszkania wyżej wymienionych osób jest miejsce zamieszkania (miejsceowość) rodziców (rodzica) lub opiekuna, i to bez względu na to, czy dana osoba w tej miejscowości przebywała, przebywa czy będzie przebywać.

Nie ma żadnych przeszkód prawnych, by dziecko pozostające pod władzą rodzicielską przebywało na stałe u innej osoby (np. u dziadków) i u tej osoby miało miejsce pobytu stałego – było zameldowane – w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 27 września 1990 r., sygn. akt III SA 688/90, ONSA 1990/2-3/55; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 listopada 1998 r. sygn. akt III SA 428 /88, ONSA 1988/2/88).

Osoba, która **nie ma stałego miejsca zamieszkania** czy **miejsca stałego pobytu**, jest najczęściej bezdomna, prowadząca wędrowny tryb życia, przebywająca chwilowo w danym miejscu bez zamiaru pozostania w nim. Taka osoba – choć przebywa stale na terytorium RP i jest z reguły obywatelem polskim – to jednak często zmienia miejscowość lub lokal, co oznacza, że jej pobyt nie ma charakteru stałego. W tej sytuacji zachodzi uzasadniona obawa, że postępowanie zwyczajne byłoby bardzo utrudnione, a np. doręczenie obwinionemu odpisu wniosku o ukaranie, wezwania na rozprawę, wyroku, wykonanie zarządzenia o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu obwinionego czasami wręcz niemożliwe do przeprowadzenia. W przypadku popełnienia wykroczenia należałoby ująć sprawcę i niezwłocznie doprowadzić go do sądu.

Przez **czasowy** charakter przebywania na terytorium RP trzeba rozumieć pobyt chwilowy, krótki, w określonym czasie. Zazwyczaj dotyczy cudzoziemca, który ma stałe miejsce zamieszkania poza terytorium RP, a przyjechał np. w celach turystycznych, odwiedzić rodzinę, wykonać pracę sezonową, czy też przejeżdża tylko przez terytorium RP.

Na terytorium RP czasowo przebywa także osoba, która ma swoje stałe miejsce pobytu za granicą, a Polska jest jej tylko chwilowym miejscem nauki czy pracy. Osoba taka zameldowana jest na pobyt czasowy, np. w akademiku, na kwaterze wynajmowanej przez pracodawcę. Jej pobyt, choć trwa zazwyczaj dłużej niż 3 miesiące, a więc jest pobytem długotrwałym, nie ma charakteru stałego. W związku z tym warto się zastanowić, czy w sytuacji czasowego przebywania na terytorium RP zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym byłoby znacznie utrudnione lub niemożliwe.

W takim przypadku każdą sprawę trzeba traktować indywidualnie i rozstrzygnąć, czy w konkretnej sytuacji zachodzi taka uzasadniona obawa. Jeśli tak, to dopiero wtedy należy zastosować postępowanie przyspieszone. Moim zdaniem doręczenie studentowi – cudzoziemcowi studiującemu na terytorium RP, a mieszkającemu w akademiku czy w wynajętym mieszkaniu – wezwania na rozprawę albo doręczenie pracownikowi mieszkającemu na terytorium RP w wynajmowanej przez pracodawcę kwaterze lub bezpośrednio na adres pracodawcy – odpisu wniosku o ukaranie lub wyroku, jeśli sprawca wykroczenia po uprzednim pouczeniu go o treści art. 38 § 2 k.p.w. taki wskaże jako adres dla doręczeń, nie powinno stanowić trudności.

2. Przesłanki przedmiotowe postępowania przyspieszonego

Przesłanki przedmiotowe postępowania przyspieszonego są to okoliczności, które odnoszą się do rodzaju wykroczenia i sytuacji, w której zostało popełnione. Przesłanki te zostały określone w art. 90 § 3 k.p.w, art. 90 § 4 k.p.w. i art. 91 § 1 k.p.w. i muszą być spełnione łącznie, aby można było wdrożyć postępowanie przyspieszone. Zgodnie z treścią ww. artykułów postępowanie przyspieszone stosuje się:

- wobec sprawcy wykroczeń popełnionych **w związku z imprezą masową** określoną w przepisach o bezpieczeństwie imprez masowych:
  - przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, określonych w **art. 50, art. 51 i art. 52a Kodeksu wykroczeń**;
  - przeciwko mieniu i urządzeniom użytku publicznego, określonych w **art. 124 i art. 143 Kodeksu wykroczeń**;
- gdy sprawca został **ujęty na gorącym uczynku** lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia **i niezwłocznie doprowadzono go do sądu**.

Ustawowe znamiona tych wykroczeń zostały opisane w niżej wymienionych artykułach Kodeksu wykroczeń:

art. 50 k.w. Kto nie opuszcza zbiegowiska publicznego pomimo wezwania właściwego organu, podlega karze aresztu albo grzywny.

art. 51 k.w. § 1. Kto krzykiem, hałasem, alarmem lub innym wybrykiem zakłóca spokój, porządek publiczny, spoczynek nocny albo wywołuje zgorszenie w miejscu publicznym, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 ma charakter chuligański lub sprawca dopuszcza się go, będąc pod wpływem alkoholu, środka odurzającego lub innej podobnie działającej substancji lub środka, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 3. Podżeganie i pomocnictwo są karalne.

art. 52a k.w. Kto:

- 1) publicznie nawołuje do popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego,
  - 2) publicznie nawołuje do przeciwdziałania przemocą aktowi stanowiącemu źródło powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 3) publicznie pochwala popełnienie przestępstwa, jeżeli zasięg czynu albo jego skutki nie były znaczne
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

art. 124 § 1 k.w. Kto cudzą rzecz umyślnie niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, jeżeli szkoda **nie przekracza ¼ minimalnego wynagrodzenia**, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 3. **Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.**

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia można orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

W art. 47 § 9 k.w. ustawodawca określił, że minimalnym wynagrodzeniem jest wynagrodzenie za pracę ustalane na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym

wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.). Zgodnie z tą ustawą Prezes Rady Ministrów w drodze obwieszczenia powinien ogłosić wysokość minimalnego wynagrodzenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” w terminie do dnia 15 września każdego roku. W 2014 r. wysokość minimalnego wynagrodzenia wynosi 1680 zł.

art. 143 § 1 k.w. Kto ze złośliwości lub swawoli utrudnia lub uniemożliwia korzystanie z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego, a w szczególności uszkadza lub usuwa przyrząd alarmowy, instalację oświetleniową, zegar, automat, telefon, oznaczenie nazwy miejscowości, ulicy, placu lub nieruchomości, urządzenie służące do utrzymania czystości lub ławkę, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. W razie popełnienia wykroczenia można orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody albo obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

Wyżej wymienione czyny zabronione są ścigane z urzędu. Jedynie wykroczenie z art. 124 k.w. jest ścigane na żądanie pokrzywdzonego. W związku z tym organ uprawniony do złożenia wniosku o ukaranie w postępowaniu przyspieszonym powinien uzyskać żądanie ścigania pochodzące od osoby uprawnionej (art. 6 k.p.w. oraz art. 25 k.p.w.).

Osobą uprawnioną jest pokrzywdzony. W przypadku, gdy pokrzywdzony jest małoletni albo ubezwłasnowolniony całkowicie lub częściowo, jego prawa wykonuje przedstawiciel ustawowy lub osoba, pod której **stałą pieczęcią** pozostaje.

Ponadto art. 90 § 4 k.p.w. wskazuje, że postępowanie przyspieszone stosuje się, gdy **ustawa tak stanowi**. Jednak i tu, zgodnie z art. 91 § 1 k.p.w., sprawca musi **być ujęty na gorącym uczynku** lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i **niezwłocznie doprowadzony do sądu**.

Obecnie w polskim systemie prawnym tylko ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o **bezpieczeństwie imprez masowych** (Dz. U. z 2013 r. poz. 611, z późn. zm.) w **art. 63** określa wykroczenia, w których przypadku popełnienia stosuje się postępowanie przyspieszone. Artykuł ten stanowi, że postępowanie w sprawach o wykroczenia określone w **art. 54–57a** (cytowanej ustawy) prowadzi się na podstawie przepisów o postępowaniu przyspieszonym, o którym mowa w rozdziale 15 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.).

W przypadku popełnienia przez osobę niżej wymienionych wykroczeń z ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych wdraża się postępowanie przyspieszone:

art. 54 ust. 1. Kto nie wykonuje polecenia porządkowego, wydanego na podstawie ustawy, regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej przez służby porządkowe lub służby informacyjne, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 2000 zł.

ust. 2. Tej samej karze podlega, kto w czasie trwania:

- 1) **imprezy masowej** przebywa w miejscu nieprzeznaczonym dla publiczności;
- 2) masowej imprezy sportowej przebywa w sektorze innym niż wskazany na bilecie wstępu lub innym dokumencie uprawniającym do przebywania na imprezie masowej i nie opuszcza tego sektora mimo wezwania osoby uprawnionej.

art. 55. Kto nie wykonuje polecenia wydanego przez Policję lub Żandarmerię Wojskową, w miejscu i w czasie trwania imprezy masowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 2000 zł.

art. 56. Kto wbrew przepisom ustawy wnosi lub posiada na imprezie masowej napoje alkoholowe, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 2000 zł.

art. 57. Kto, będąc do tego zobowiązany, nie przekazuje informacji dotyczącej bezpieczeństwa imprezy masowej albo przekazuje informację nieprawdziwą w tym zakresie, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 2000 zł.

art. 57a. Kto w miejscu i w czasie trwania masowej imprezy sportowej używa elementu odzieży lub przedmiotu w celu uniemożliwienia lub istotnego utrudnienia rozpoznania osoby, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 2000 zł.

Jeśli policjant uzna, że wystarczającą reakcją na popełnienie ww. wykroczeń jest wdrożenie postępowania mandatowego, wówczas nakłada mandat karny w wysokości 2000 zł.

Do ustawowych znamion ww. wykroczeń należą pojęcia prawne zdefiniowane w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych.

1. **Impreza masowa** jest to:

- impreza masowa artystyczno-rozrywkowa,
- masowa impreza sportowa, w tym mecz piłki nożnej.

Impreza masowa artystyczno-rozrywkowa – to impreza o charakterze artystycznym, rozrywkowym lub zorganizowane publiczne oglądanie przekazu telewizyjnego na ekranach lub urządzeniach umożliwiających uzyskanie obrazu o przekątnej przekraczającej 3 m, która ma się odbyć:

- a) na stadionie, w innym obiekcie niebędącym budynkiem lub na terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, na których liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000,
- b) w hali sportowej lub w innym budynku umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, w których liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 500;

2. **Masowa impreza sportowa** – to impreza masowa mająca na celu współzawodnictwo sportowe lub popularyzowanie kultury fizycznej, organizowana na:

- a) stadionie lub w innym obiekcie niebędącym budynkiem, na którym liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000, a w przypadku hali sportowej lub innego budynku umożliwiającego przeprowadzenie imprezy masowej – nie mniej niż 300,
- b) terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, na którym liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób wynosi nie mniej niż 1000;

3. **Mecz piłki nożnej** – to masowa impreza sportowa mająca na celu współzawodnictwo w dyscyplinie piłki nożnej, organizowana na stadionie lub w innym obiekcie sportowym, na którym liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000;

- 1) **czas trwania imprezy masowej** – to okres od chwili udostępnienia obiektu lub terenu uczestnikom imprezy masowej do chwili opuszczenia przez nich tego obiektu lub terenu;
- 2) **regulamin obiektu (terenu)** – to przepisy wydane przez właściciela, posiadacza, użytkownika lub zarządzającego obiektem lub terenem, zawierające zasady wstępu na teren lub obiekt, w tym osób małoletnich, zasady zachowania się osób obecnych w obiekcie lub na terenie i korzystania przez nie z obiektu lub terenu oraz ze znajdujących się tam urządzeń, a także określające miejsca nieprzeznaczone dla publiczności;
- 3) **służba informacyjna** – to osoby podlegające kierownikowi do spraw bezpieczeństwa, wyznaczone przez organizatora, w tym spikera zawodów sportowych;
- 4) **służba porządkowa** – to osoby podlegające kierownikowi do spraw bezpieczeństwa, wyznaczone przez organizatora, legitymujące się ważną licencją pracownika ochrony fizycznej, o której mowa w art. 26 lub 27 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.).

Wykroczenie popełnione **w związku z imprezą masową** to wykroczenie popełnione **w czasie trwania imprezy masowej**, np. niszczenie, uszkodzenie krzesełek podczas meczu piłkarskiego, ale także popełnione **przed udostępnieniem obiektu** lub terenu uczestnikom oraz **po opuszczeniu obiektu** lub terenu przez uczestników imprezy, jeśli ma ścisły, bezpośredni związek z imprezą masową, np. utrudnienie lub uniemożliwienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego poprzez przewracanie koszy na śmieci; wyrywanie ławek parkowych z podłoża; wybijanie witryn sklepowych przez kibiców wracających z meczu piłkarskiego czy idących na mecz; dewastacja, niszczenie elementów wyposażenia pociągu czy autobusu przewożącego kibiców na imprezę masową lub wracających z niej.

Przesłanki postępowania przyspieszonego przedstawia poniższa tabela:

Przesłanki podmiotowe postępowania przyspieszonego	Przesłanki przedmiotowe postępowania przyspieszonego
sprawca nie ma stałego miejsca zamieszkania, miejsca stałego pobytu lub przebywa czasowo na terytorium RP	sprawca popełnił wykroczenia określone w art. 54–57a o bezpieczeństwie imprez masowych lub wykroczenie w związku z imprezą masową określoną w przepisach o bezpieczeństwie imprez masowych: – przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, określonych w art. 50, art. 51 i art. 52a k.w., – przeciwko mieniu i urządzeniom użytku publicznego, określonych w art. 124 i art. 143 k.w.
zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione	
sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłocznie doprowadzony do sądu	

Jak wynika z tabeli, jedyną wspólną przesłanką podmiotową i przedmiotową postępowania przyspieszonego jest ujęcie sprawcy na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłoczne doprowadzenie go do sądu.

3. Zatrzymanie i doprowadzenie sprawcy wykroczenia do sądu w postępowaniu przyspieszonym

---

W postępowaniu przyspieszonym sprawcę ujętego na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia należy niezwłocznie doprowadzić do sądu (art. 91 § 1 k.p.w.).

Ujęcie to **schwywanie** sprawcy wykroczenia na gorącym uczynku jego popełnienia lub bezpośrednio po nim.

Każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku wykroczenia lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłocznie przekazać ją w ręce Policji (art. 45 § 2 k.p.w.).

Ujęcie na gorącym uczynku oznacza schwywanie sprawcy w trakcie realizacji ustawowych znamion wykroczenia. W tym pojęciu mieści się dokonanie wykroczenia, ale też usiłowanie dokonania wykroczenia, a ponadto podżeganie do jego popełnienia oraz pomocnictwo, jeśli oczywiście ustawa przewiduje za te formy odpowiedzialność karną.

Ujęcie bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia oznacza, że sprawcę schwymano w miejscu zrealizowania ustawowych znamion wykroczenia zaraz po jego popełnieniu, ale także w nieprzerwanym, natychmiast rozpoczętym pościgu podjętym za sprawcą uciekającym z miejsca popełnienia wykroczenia. Nieprzerwany pościg może trwać kilka godzin.

W wypadkach, o których mowa w art. 90 k.p.w., w postępowaniu przyspieszonym **orzeka się** tylko wówczas, gdy sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i **niezwłocznie doprowadzono go do sądu** (art. 91 § 1 k.p.w.).

Z treści art. 91 § 2 k.p.w. wynika, że Policja oraz inny organ, któremu szczególne ustawy powierzają zadania z zakresu ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego w wypadku schwymania na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem sprawcy wykroczenia, o którym mowa w art. 90 k.p.w., mogą go **zatrzymać i doprowadzić do sądu**.

Czas zatrzymania osoby w postępowaniu przyspieszonym liczy się od chwili jej ujęcia przez Policję i nie może przekroczyć **48 godzin** (art. 45 § 1 pkt 1 i § 6 k.p.w.). Zatrzymanego należy niezwłocznie zwolnić, gdy ustanie przyczyna zatrzymania, a także z upływem czasu zatrzymania. Czas zatrzymania osoby ustaje, gdy osoba ta zostaje przekazana do dyspozycji sądu, czyli do wywołania sprawy i odnotowania w protokole rozprawy godziny doprowadzenia. Czasu ujęcia obywatelskiego nie wlicza się do czasu zatrzymania przez Policję.

Doprowadzenie do sądu wykonuje niezwłocznie uprawniony organ, przy czym może być ono **poprzedzone – do czasu przemieszczenia osoby do sądu na rozprawę – zatrzymaniem w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, pokoju przejściowym czy tymczasowym pomieszczeniu przejściowym** znajdującym się w danej jednostce.

Zatrzymanego sprawcę wykroczenia należy natychmiast:

- poinformować o przyczynach zatrzymania,
- poinformować o przysługujących mu uprawnieniach,
- wysłuchać go (art. 46 § 1 k.p.w.).

W przypadku żądania skorzystania z wybranego prawa, policjant powinien przystąpić do jego realizacji.

Z zatrzymania osoby sporządza się protokół zatrzymania. Oryginał protokołu pozostawia się w aktach sprawy.

Odpis protokołu:

- wręcza się osobie zatrzymanej,
- przekazuje się osobie pełniącej służbę w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, pokoju przejściowym czy tymczasowym pomieszczeniu przejściowym, jeśli sprawca będzie tam osadzony,
- doręcza się właściwemu prokuratorowi, jeśli osoba składa zażalenie na sposób przeprowadzenia zatrzymania,
- pozostawia się w aktach kontrolnych,
- doręcza się do przedstawicielstwa dyplomatycznego lub placówki konsularnej danego państwa, jeśli osoba zatrzymana jest cudzoziemcem i wynika to z umowy międzynarodowej.

Liczba odpisów protokołu zatrzymania osoby jest uzależniona od okoliczności występujących w danej sprawie.

Osoba zatrzymana ma **obowiązek podporządkować się poleceniom** wydanym przez policjanta. W przypadku niepodporządkowania się należy uprzedzić osobę zatrzymaną o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego.

Uprawnienia osoby zatrzymanej (na podstawie art. 45 § 1 pkt 1 k.p.w., art. 46 k.p.w., art. 47 k.p.w., art. 114 § 2 k.p.w., art. 15 ust. 5 i 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji):

1. Prawo doręczenia jej, za potwierdzeniem odbioru, odpisu protokołu zatrzymania, który powinien zawierać dzień, godzinę, miejsce i przyczynę zatrzymania z określeniem wykroczenia, w związku z którym osoba została zatrzymana.
2. Prawo zawiadomienia (na jej żądanie) osoby najbliższej, a także pracodawcy o zatrzymaniu. Obligatoryjnie należy zawiadomić osobę, która jest przedstawicielem ustawowym osoby zatrzymanej, jeśli zatrzymany nie ukończył 18 lat.
3. Prawo żądania umożliwienia nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem albo z radcą prawnym oraz zapewnienia możliwości bezpośredniej z nim rozmowy. Zatrzymujący może zastrzec, że będzie przy niej obecny.
4. Prawo złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzenia zatrzymania.
5. Prawo złożenia zażalenia do właściwego miejscowo sądu w terminie 7 dni na zasadność, legalność oraz prawidłowość zatrzymania.
6. Prawo żądania niezwłocznego zbadania przez lekarza lub udzielenia pierwszej pomocy medycznej.
7. Prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie.

W przypadku zatrzymania cudzoziemca – sprawcy wykroczenia mają zastosowanie następujące przepisy prawa międzynarodowego:

- Konwencja wiedeńska o stosunkach konsularnych, sporządzona w Wiedniu 24 kwietnia 1963 r. (Dz. U. z 1982 r. Nr 13, poz. 98);
- dwustronne konwencje konsularne podpisane przez Polskę.

W pierwszej kolejności należy stosować przepisy regulujące zatrzymanie osoby zawarte w dwustronnych konwencjach konsularnych. Polska podpisała 40 takich konwencji. Każda z tych umów nie została tak samo uregulowana i wymaga odrębnej analizy pod kątem zasad powiadomienia urzędu konsularnego w kontekście zatrzymania cudzoziemca.

Na przykład art. 43 ust. 2 Konwencji konsularnej między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską, sporządzonej w Moskwie dnia 22 maja 1992 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 140, poz. 687) stanowi, że właściwe organy państwa przyjmującego **powiadomią** urząd konsularny **bezwzględnie, ale nie później niż w ciągu trzech dni**, o aresztowaniu, **zatrzymaniu** lub pozabawieniu wolności w innej formie obywatela państwa wysyłającego.

Natomiast art. 43 ust. 2 Konwencji konsularnej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Uzbekistanu, sporządzonej w Warszawie dnia 11 stycznia 1995 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 33,

poz. 197) stanowi, że właściwe organy państwa przyjmującego **powiadomią** urząd konsularny **bezwłocznie, ale nie później aniżeli w ciągu pięciu dni**, o aresztowaniu, **zatrzymaniu** lub pozbawieniu wolności obywatela państwa wysyłającego w innej formie.

Konwencja konsularna między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi, sporządzona w Warszawie dnia 2 marca 1992 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 50, poz. 197) stanowi w art. 38 ust. 2, że właściwe władze państwa przyjmującego **powiadomią** właściwy urząd konsularny **natychmiast, ale nie później niż w ciągu trzech dni**, o aresztowaniu, **zatrzymaniu** lub pozbawieniu wolności obywateli państwa wysyłającego w innej formie.

Konwencja konsularna między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską, podpisana w Paryżu dnia 20 lutego 1976 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 19, poz. 76) w art. 41 ust. 1 stanowi, że właściwe organy państwa przyjmującego **powiadomią niezwłocznie** urząd konsularny państwa wysyłającego o każdym przypadku **zatrzymania**, aresztowania lub pozbawienia wolności osobistej obywatela państwa wysyłającego w jakiegokolwiek innej formie, **najpóźniej czwartego dnia po dniu, w którym zastosowano te środki**. Właściwe organy państwa przyjmującego są obowiązane przekazywać niezwłocznie wiadomości skierowane przez taką osobę do urzędu konsularnego.

Konwencja konsularna między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii, sporządzona w Londynie dnia 23 lutego 1967 r. (Dz. U. z 1971 r. Nr 20, poz. 192) w art. 44 ust. 1 stanowi, że jeżeli obywatel państwa wysyłającego zostanie **zatrzymany**, aresztowany lub w jakikolwiek inny sposób pozbawiony wolności, właściwe organy państwa przyjmującego **bezwłocznie powiadomią** o tym urzędnika konsularnego.

Gdy w umowie dwustronnej brak jest przepisów regulujących postępowanie w przypadku zatrzymania cudzoziemca albo dane państwo nie podpisało z Polską takiej umowy, a podpisało konwencję wiedeńską o stosunkach konsularnych, wówczas należy stosować przepisy tej konwencji. Polska podpisała ją z 172 państwami. Art. 36 ust. 1 lit. b tej konwencji stanowi, że jeżeli **zainteresowana osoba (zatrzymana) o to prosi, właściwe władze państwa** przyjmującego powinny niezwłocznie **zawiadomić urząd konsularny** państwa wysyłającego o tym, że w jego okręgu konsularnym obywatel tego państwa został tymczasowo aresztowany, uwięziony lub pozbawiony wolności w jakikolwiek inny sposób. Każda wiadomość, skierowania do urzędu konsularnego przez osobę przebywającą w areszcie tymczasowym, więzieniu lub **pozbawioną wolności** w jakikolwiek inny sposób, powinna być również niezwłocznie przekazana przez wspomniane władze. **Powinny one też niezwłocznie poinformować zainteresowaną osobę o jej prawach wynikających z niniejszego punktu.**

Z tego przepisu wynika, że Policja na prośbę osoby powinna zawiadomić właściwy urząd konsularny o zatrzymaniu cudzoziemca, a o tym prawie powinna pouczyć sprawcę wykroczenia.

Dwustronne konwencje konsularne udostępnione są na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych: www.traktaty.msz.gov.pl, natomiast lista państw, które podpisały konwencję wiedeńską o stosunkach konsularnych, znajduje się na stronie Organizacji Narodów Zjednoczonych: treaties.un.org.

W przypadkach budzących wątpliwości należy skontaktować się z Centrum Operacyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości w celu ustalenia sposobu postępowania, dzwoniąc pod nr tel. 22 523-93-18 lub wysyłając fax pod nr 22 628-33-53.

Ponadto w trakcie stosowania postępowania przyspieszonego Policja powinna także sprawdzić legalność pobytu cudzoziemca – sprawcy wykroczenia. Kontrola legalności pobytu związana jest z obowiązkiem okazania przez cudzoziemca paszportu oraz karty pobytu, a także innych dokumentów potwierdzających legalność jego pobytu. W przypadku braku legalności pobytu należy wdrożyć przepisy wynikające z ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573, z późn. zm.).

Od 1 lipca 2015 r. do Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia zgodnie z art. 18 pkt 14 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247) recytowany zostanie art. 612 § 2 k.p.k., który wyraźnie stanowi, że w razie zatrzymania obywatela państwa obcego należy umożliwić zatrzymanemu, na jego prośbę, nawiązanie w dostępnej formie kontaktu z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, a w razie zatrzymania osoby nieposiadającej żadnego obywatelstwa – z przedstawicielstwem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania.

Ponadto ww. artykuł ustawy zobowiązuje ministra sprawiedliwości do określenia w drodze rozporządzenia wzoru pouczenia zawierającego informacje o przysługujących osobie zatrzymanej uprawnieniach. Pouczenie to powinno być zrozumiałe także dla osób niewładających językiem polskim.

Zarządzenie nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 29, z późn. zm.) w § 34 ust. 1 pkt 2 lit. c stanowi, że **doprowadzenie osoby** wykonuje się w odniesieniu do **osoby zatrzymanej** przez policjanta w celu udziału w czynnościach postępowania przyspieszonego w sprawach o wykroczenia. Ust. 3 tegoż paragrafu określa, że doprowadzenie osoby wykonuje policjant, który dokonał zatrzymania, lub policjant przeprowadzający czynności służbowe, w ramach których następuje doprowadzenie. Ponadto policjant wykonujący doprowadzenie osoby dokumentuje przebieg tej czynności w notatniku służbowym lub w inny sposób ustalony przez bezpośredniego przełożonego.

Na podstawie § 36 ust. 1 ww. zarządzenia policjant przed rozpoczęciem doprowadzenia ma obowiązek dokładnie sprawdzić, czy osoba doprowadzana posiada przy sobie przedmioty, które ze względu na swe właściwości mogą spowodować zagrożenie dla życia i zdrowia człowieka.

Po doprowadzeniu, zgodnie z § 25 ww. zarządzenia, policjant zgłasza w sekretariacie sądu swoje przybycie. Osobę doprowadzoną można przed rozprawą umieścić w pomieszczeniu specjalnie do tego przeznaczonym lub w miejscu wskazanym przez kierownika sekretariatu sądu, z zachowaniem odpowiednich warunków bezpieczeństwa, jeśli termin rozprawy się przesunął.

Przepis § 37 ust. 2 stanowi, że policjant wykonujący doprowadzenie nadzoruje osobę doprowadzoną na rozprawę do jej zakończenia tylko w przypadku, jeżeli takie polecenie wyda sąd.

4. Przypadki odstąpienia od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy wykroczenia do sądu w postępowaniu przyspieszonym

---

Policja lub inny organ, któremu szczególne ustawy powierzają zadania w zakresie ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego, mogą **także odstąpić od przymusowego doprowadzenia sprawcy** wykroczenia do sądu, jeżeli zostanie zapewnione uczestniczenie przez niego we wszystkich czynnościach sądowych, w których ma on prawo uczestniczyć, w szczególności możliwość złożenia przez niego wyjaśnień **przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku** (art. 91 § 2a k.p.w.).

Taka sytuacja może wystąpić podczas dużych imprez sportowych, w których obiekty sportowe wyposażone są w techniczne urządzenia umożliwiające przesyłanie dźwięku i obrazu na odległość.

Ponadto Policja lub organ powołany do ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego mogą **odstąpić od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu. Zobowiązuje się go wówczas do stawienia się w sądzie w wyznaczonym czasie i miejscu.** Zobowiązanie to wywołuje skutki, takie jak prawidłowo doręczone wezwanie (art. 91 § 3 k.p.w.). Powinno ono być udokumentowane w notatniku służbowym oraz w notatce urzędowej.

W razie nieusprawiedliwionej nieobecności obwinionego sąd przeprowadza rozprawę. Wyroku wydanego wówczas pod nieobecność obwinionego nie uważa się za zaoczny (art. 91 § 3 k.p.w.).

W związku z tym nie ma zastosowania art. 83 k.p.w., który stanowi, że w razie niedoręczenia obwinionemu wyroku zaocznego, w terminie 3 miesięcy od dnia wydania, sąd może umorzyć postępowanie, jeżeli upłynął już termin przedawnienia karalności wykroczenia.

W takim przypadku wyrok wydany pod nieobecność obwinionego będzie podlegał wykonaniu, jeżeli od daty jego uprawomocnienia upłyną 3 lata.

Sąd może także uznać, że udział obwinionego w rozprawie jest konieczny, wówczas **przerwy** ją po ewentualnym przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności po przesłuchaniu świadków, którzy stawili się na rozprawę, a następnie zarządza jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie przez Policję (art. 52 k.p.w.).

Nie mają wówczas zastosowania art. 46 i art. 47 k.p.w., czyli nie informuje się obwinionego o przysługujących uprawnieniach, w tym o prawie złożenia zażalenia na zatrzymanie do sądu.

Po doprowadzeniu obwinionego na rozprawę nie przeprowadza się ww. dowodów ponownie, gdyż obwiniony został prawidłowo zobowiązany do stawiennictwa na rozprawę – prawidłowo powiadomiony o terminie rozprawy (art. 71 § 2 k.p.w.).

Sąd może zarządzić przerwę w rozprawie na czas niezbędny do doprowadzenia obwinionego, a także w celu sprowadzenia dowodu, na wypoczynek lub z innej ważnej przyczyny (art. 79 § 1 k.p.w.).

Przerwa w rozprawie na okres dłuższy niż 3 dni powoduje, że sprawa będzie rozpoznana przy zastosowaniu przepisów o postępowaniu zwyczajnym. Przerwa może być zarządzona np. na 2 godziny, na jeden dzień, ale suma przerw nie może być dłuższa niż 3 dni.

Policja i Straż Graniczna, **odstępując od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu, mogą za pokwitowaniem zatrzymać sprawcy paszport lub inny dokument uprawniający do przekroczenia granicy**, który wraz z wnioskiem o ukaranie przekazują sądowi. Pokwitowanie sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden przekazuje się osobie, od której nastąpiło odebranie dokumentu, a drugi, wraz z zatrzymanym dokumentem, dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających i z wnioskiem o ukaranie przekazuje się do sądu.

Zwrotu zatrzymanego dokumentu dokonuje sąd, nie później niż przy wydaniu orzeczenia albo z chwilą zmiany trybu postępowania.

Ponadto organ stosujący postępowanie przyspieszone zobowiązuje świadka do stawienia się w sądzie we wskazanym czasie i miejscu. Jednocześnie poucza świadka, iż w razie niepodporządkowania się wezwaniu do stawienia się będą zastosowane przepisy o karach porządkowych określone w art. 49–50 § 1 k.p.w. Fakt ten policjant dokumentuje w notatniku służbowym oraz w notatce urzędowej, jeżeli wezwania dokonano ustnie.

5. Wniosek o ukaranie oraz organy uprawnione do jego wniesienia

---

W postępowaniu przyspieszonym wniosek o ukaranie wnosi organ Policji, Straży Granicznej lub inny organ, któremu szczególne ustawy powierzają zadania w zakresie ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego (art. 91 § 2 k.p.w. w zw. z art. 17 § 3 k.p.w.).

Oskarżyciel publiczny składa wniosek o ukaranie do sądu, jeżeli **istnieją podstawy prawne i faktyczne do jego wniesienia**. W ramach podjętych czynności wyjaśniających ustalono, że popełniony czyn jest wykroczeniem ściganym w postępowaniu przyspieszonym, a sprawca jest zdolny ponieść odpowiedzialność przed sądem za wykroczenie. W tym celu muszą być **zebrane dane niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie**, dotyczące tożsamości sprawcy, zarzucanego czynu i zebranych dowodów, które powinny zostać udokumentowane co najmniej w notatce urzędowej. Notatka powinna zawierać ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku ze wskazaniem rodzaju czynności, którą wykonano, krótkim jej przebiegiem, czasu i miejsca, osób w niej uczestniczących oraz podpis osoby, która sporządziła notatkę. Należy także wpisać dane osobowe świadków. Czasami do wniosku o ukaranie Policja dołącza inne dowody, takie jak: protokół przesłuchania osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, protokół oględzin, pokwitowanie zatrzymania paszportu, zapis z monitoringu itp. Do wniosku o ukaranie dołącza się też protokół zatrzymania osoby, jeśli sprawca wykroczenia był zatrzymany.

Wniosek o ukaranie w postępowaniu przyspieszonym powinien być złożony w **formie pisemnej lub ustnie do protokołu rozprawy**. Wniosek o ukaranie zgłoszony ustnie do protokołu rozprawy rejestruje się w RSoW, tak jak wniosek sporządzony na piśmie.

Wniosek o ukaranie może się ograniczyć do następujących informacji:

- imienia i nazwiska oraz adresu obwinionego, a także innych danych niezbędnych do ustalenia jego tożsamości,
- określenia czynu zarzucanego obwinionemu ze wskazaniem miejsca, czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia,
- wskazania dowodów,
- danych dotyczących organu wnoszącego wniosek,
- przepisów, pod które podlega zarzucany czyn,
- pokrzywdzonych, o ile takich ujawniono.

Prezes sądu lub upoważniona przez niego osoba, w szczególności przewodniczący wydziału karnego lub inny sędzia (sędzia dyżurujący), przed wszczęciem postępowania przyspieszonego ustala, czy są warunki uzasadniające prowadzenie sprawy w tym trybie, jeśli tak, wszczynają postępowanie, wyznaczając zarządzeniem godzinę rozpoczęcia rozprawy.

W razie stwierdzenia, że brak jest warunków do rozpatrzenia sprawy w postępowaniu przyspieszonym, a wniosek o ukaranie nie odpowiada warunkom formalnym, prezes sądu itp. zwraca oskarżycielowi publicznemu wniosek w celu uzupełnienia braków formalnych w terminie 7 dni. Jeżeli jednak wniosek o ukaranie odpowiada wymogom określonym w art. 57 § 2–4 k.p.w., prezes sądu lub upoważniona przez niego osoba, wszczynając postępowanie zwykłe lub nakazowe zarządzeniem, kieruje sprawę na rozprawę lub na posiedzenie, a w razie stwierdzenia okoliczności wyłączających postępowanie lub wskazanych w art. 61 § 1 k.p.w.

– orzeka jednoosobowo, odmawiając wszczęcia postępowania w formie postanowienia. Na postanowienie to służy stronom zażalenie.

Natomiast gdy brak podstaw do prowadzenia postępowania przyspieszonego ustalono po wszczęciu postępowania, wówczas sąd, a nie prezes sądu, wydaje postanowienie o zmianie trybu na zwyczajny.

Jeżeli obwiniony jest **osobą czasowo** przebywającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo **nie ma na nim stałego miejsca zamieszkania lub miejsca stałego pobytu, oskarżyciel publiczny powinien wnioskować do sądu o nadanie wyrokowi klauzuli natychmiastowej wykonalności**, gdyż zachodzi uzasadniona obawa, że jego wykonanie będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione. Wyrok taki powinien podlegać wykonaniu z chwilą jego wydania.

Wobec **osoby czasowo** przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej sąd powinien zarządzić zatrzymanie paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy, na czas do stawienia się do wykonania kary lub uiszczenia grzywny w terminie 3 dni, pod rygorem wykonania zastępczej kary aresztu, którą powinien orzec na wypadek nieuiszczenia grzywny w terminie (art. 82 § 4 i § 5 pkt 1 k.p.w.).

Wobec **osoby niemającej stałego miejsca zamieszkania lub pobytu** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, skazanej na karę aresztu, sąd powinien zarządzić natychmiastowe osadzenie w zakładzie karnym z jednoczesnym wydaniem **polecenia Policji o przymusowym doprowadzeniu** sprawcy wykroczenia do zakładu karnego (art. 82 § 4 i § 5 pkt 2 k.p.w.).

6. Odrębności charakterystyczne dla przebiegu postępowania przyspieszonego w sprawach o wykroczenia

---

Postępowanie przyspieszone jest postępowaniem szczególnym i zgodnie z art. 89 k.p.w. stosuje się w nim przepisy o postępowaniu zwyczajnym, jeżeli przepisy rozdziału 15 k.p.w. nie stanowią inaczej.

W postępowaniu przyspieszonym sąd bez zbędnej zwłoki przystępuje do rozpoznania sprawy, zaznaczając w protokole, że prowadzi ją w trybie przyspieszonym, oraz odnotowując godzinę doprowadzenia obwinionego. Jednocześnie zobowiązuje obwinionego do pozostania do dyspozycji sądu do zakończenia rozprawy pod rygorem wydania orzeczenia pod jego nieobecność. Wydanego tak wyroku nie uważa się za zaoczny, a w związku z tym nie ma zastosowania art. 83 k.p.w. Uzasadnienie wyroku sporządza się na **wniosek strony złożony ustnie do protokołu rozprawy, bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku**. Sąd ma obowiązek sporządzić **uzasadnienie wyroku w terminie 3 dni od daty jego ogłoszenia**.

W wyjątkowych sytuacjach uzasadnienie wyroku sąd sporządza **z urzędu**, ale tylko wtedy gdy wyrok został wydany pod nieobecność obwinionego i:

- sąd zobowiązał go do pozostania do dyspozycji sądu do zakończenia rozprawy, a obwiniony wydził się z niej samowolnie,
- uprawniony organ odstąpił od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia obwinionego do sądu i zobowiązał go do stawienia się w nim w wyznaczonym czasie i miejscu, a obwiniony się nie stawił.

Termin wniesienia **środka odwoławczego wynosi 3 dni od daty ogłoszenia rozstrzygnięcia**, gdy uzasadnienie sąd sporządza z urzędu, a w pozostałych przypadkach – 3 dni od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem. Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę najpóźniej **w ciągu miesiąca** od daty jej wpływu do tego sądu.

Wynika z tego, że obwiniony i jego obrońca (jeśli jest ustanowiony) oraz oskarżyciel publiczny mają taki sam czas na złożenie środka odwoławczego jak sąd na sporządzenie uzasadnienia do wyroku (gdy sąd sporządza je z urzędu), a więc nie zawsze będzie możliwe poznanie treści uzasadnienia i odniesienie się do niego w środku odwoławczym.

Natomiast w postępowaniu zwyczajnym sąd informuje, że strony mają prawo w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku zgłosić żądanie sporządzenia uzasadnienia wyroku, zaś apelację mogą wnieść w terminie 7 dni od daty otrzymania wyroku wraz z uzasadnieniem. Istnieje więc możliwość zapoznania się z treścią uzasadnienia przez strony. Z reguły w postępowaniu zwyczajnym uzasadnienie wyroku powinno być sporządzone w ciągu 14 dni od daty złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia, a w wypadku sporządzenia uzasadnienia z urzędu – od daty ogłoszenia wyroku.

Postępowania przyspieszonego **nie stosuje się wobec osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych** (art. 90 § 5 k.p.w.).

Zgodnie z art. 18 pkt 24 ustawy z dnia 27 września 2013 r. (Dz. U. poz. 1247) od 1 lipca 2015 r. uzasadnienie wyroku w postępowaniu przyspieszonym będzie sporządzać sąd, ale tylko na wniosek strony, złożony ustnie do protokołu rozprawy bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku, a termin na wniesienie środka odwoławczego będzie wynosił 3 dni i biegł od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem.
---

7. Rozprawa na odległość w postępowaniu przyspieszonym

Jeżeli zostanie zapewnione uczestniczenie przez obwinionego we wszystkich czynnościach sądowych, w których ma on prawo uczestniczyć, w szczególności możliwość złożenia przez niego wyjaśnień **przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość**, z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, to wówczas Policja lub organ, któremu szczególne ustawy powierzają zadania w zakresie ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego, **mogą odstąpić** od przymusowego doprowadzenia sprawcy **do sądu** (art. 91 § 2a k.p.w.). W takim przypadku:

- wniosek o ukaranie **nie może być złożony ustnie** do protokołu rozprawy, musi przybrać formę pisemną;
- we wszystkich czynnościach sądowych **przy użyciu tych urządzeń** bierze udział **w miejscu przebywania sprawcy referendarz sądowy lub asystent sędziego** zatrudniony w sądzie, w którego okręgu przebywa sprawca;
- jeżeli został ustanowiony **obrońca** lub wezwano **tłumacza**, uczestniczą oni w czynnościach sądowych przy użyciu tych czynności, **w miejscu przebywania sprawcy**;
- **prezes sądu, sąd** lub wyznaczona przez nich osoba **zawiadamia obwinionego o doręczeniu wniosku o ukaranie** telefonicznie albo w inny sposób, np. faxem, telegrafem, pocztą elektroniczną itp.; w aktach sprawy pozostawia się odpis nadanego komunikatu wraz z podpisem osoby nadającej, np. w formie notatki urzędowej z rozmowy, potwierdzenia transmisji danych;
- funkcjonariusz Policji lub organu powołanego do ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego **doręcza obwinionemu odpis wniosku o ukaranie** za pokwitowaniem;
- **obwinionemu udostępnia się kopie wszystkich dokumentów** materiału dowodowego przekazywanych do sądu (art. 92a k.p.w.).

Złożenie przez uprawniony organ wniosku o ukaranie do sądu w postępowaniu przyspieszonym prowadzonym przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość jest równoznaczne z przekazaniem sprawcy wykroczenia do dyspozycji sądu i powinno ono nastąpić w ciągu 48 godzin od momentu zatrzymania osoby.

Uczestnicy prowadzonego w ten sposób postępowania mogą składać wnioski oraz inne oświadczenia oraz dokonywać czynności procesowych wyłącznie ustnie do protokołu. O treści wszystkich pism procesowych, które wpłynęły do akt sprawy od chwili przekazania wniosku o ukaranie do sądu, sąd jest obowiązany poinformować przy najbliższej czynności procesowej obwinionego oraz jego obrońcę, jeśli jest ustanowiony. Na żądanie obwinionego lub obrońcy sąd ma obowiązek odczytać treść tych pism. Ponadto w tak prowadzonym postępowaniu pisma procesowe obwinionego i jego obrońcy, które nie mogły zostać przekazane do sądu, mogą być przez nich odczytane na rozprawie. Z chwilą odczytania wywołują one skutek procesowy i są traktowane jako czynności dokonane w formie ustnej.

W postępowaniu przyspieszonym można przesłuchać także świadków i biegłych przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie czynności sądowych na odległość, z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Wówczas w czynnościach w miejscu przebywania świadka i biegłego biorą udział referendarz sądowy, asystent sędziego lub urzędnik zatrudniony w sądzie, w którego okręgu świadek przebywa.

W razie zarządzenia przerwy przez sąd w rozprawie prowadzonej przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie czynności sądowych na odległość, z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, sąd nie może przerwanej rozprawy prowadzić już w sposób przewidziany wyżej.

Termin rozpoznania sprawy sąd powinien tak ustalić, aby umożliwić osobiste uczestniczenie w niej obwinionemu.

Taka sama sytuacja zachodzi, gdy sąd zmieni tryb postępowania z przyspieszonego na zwyczajny.

Skróty

---

k.w. – Kodeks wykroczeń,

k.c.– Kodeks cywilny,

k.p.w. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia,

k.p.k. – Kodeks postępowania karnego,

RSoW – Rejestr Spraw o Wykroczenia.

Bibliografia

Akty prawne

Konwencja wiedeńska o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 r. (Dz. U. z 1982 r. Nr 13, poz. 98).

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121).

Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U z 2013 r. poz. 482, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz.1573, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 611, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.) – akt oczekujący – wejście w życie 1.01.2015 r.

Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247) – akt oczekujący – wejście w życie 1.01.2015 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. Nr 141, poz. 1186).

Zarządzenie nr 323 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie metodyki wykonywania przez Policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 48, z późn. zm.).

Zarządzenie nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 29, z późn. zm.).

Pismo z dnia 17 sierpnia 2011 r. (L.dz. EKO-5786/11) Dyrektora Biura Prewencji Komendy Głównej Policji.

Literatura

Grzegorzyc T., *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, WKP 2012.

Rogalski M., Kiełtyka A., Paśkiewicz J., Ważny A., *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Oficyna 2009.

Skowron A., *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Lex 2010.